

KÉT VILÁG, EGY CÉL: A GYERMEK BOLDOGSÁGA – JÓ GYAKORLATOK A PEDAGÓGUS-SZÜLŐ EGYÜTTMŰKÖDÉSBEN KISCSOPORTTÓL ISKOLÁIG

Sütő Edith-Magdolna, Török Katalin-Csilla
Stefánia Napköziotthon, Marosvásárhely

A gyermek boldogsága nem csupán a nevetésben, játékban vagy a gondtalan mindennapokban rejlik, hanem egy olyan mély érzelmi és szociális állapotban, amelyben a gyermek biztonságban, szeretve és elfogadva érzi magát. A boldog gyermek kiegyensúlyozottan fejlődik, nyitott a világra, és képes kapcsolatokat teremteni környezetével. A dolgozat célja, hogy feltárja, milyen tényezők befolyásolják a gyermek boldogságát, milyen szerepet játszik ebben a család meg az óvoda, és hogyan járulhat hozzá az óvónő(k)-szülő(k) együttműködése a gyermeki jóllét támogatásához.

Az óvónők – szülők kapcsolattartásának fő formái

Az első és legfontosabb a **napi szintű informális kommunikáció**, amely lehet rövid reggeli és délutáni beszélgetés, amikor a szülő hozza az óvodába, vagy viszi haza gyermekét. Ilyenkor gyors visszajelzéseket lehet kapni és adni a gyermek aznapi hangulatáról, viselkedéséről.

A másik legfontosabb kapcsolattartási forma óvónők és szülők között a **szülői értekezlet**, amely egy hagyományosabb, formálisabb esemény a szülők és az intézmény (óvoda) közötti kapcsolattartásra. Itt általában tájékoztatást adunk a csoport összetételéről, működéséről, a gyerekek életkori sajátosságairól, fejlődési ciklusairól, aktuális eseményekről és közelgő programokról, valamint megbeszéljük a mindennapi tevékenységek lebonyolítását, az óvoda optimális működését. Lehetőség van kérdések, javaslatok megbeszélésére is. Néhány éve a szülői értekezleteket ismerkedős, csapatépítő játékokkal szoktuk kezdeni. Részt vettünk egy ilyen témájú konferencián, ahol megosztottak velünk egy játékgyűjteményt, de szakkönyvekből, internetes oldalakról és saját kútfőből is merítettünk játékötleleteket. Ez számunkra is jó, mert megismerjük kissé a szülőket, másrészt pedig a szülők is megismerkednek egymással, oldódik a feszültség, kialakul egy kellemes, közvetlenebb légkör, hangulat, és talán így szülők és óvónők egyaránt könnyebben megnyílnak egymással szemben. Egy iskolai tanévben általában három-négy alkalommal tartunk szülői értekezletet: tanév elején, amikor hasznos információkat szolgáltatunk a csoportról, az intézmény működéséről, megválasztjuk a csoport szülői bizottságát, amely majd képviseli a csoportot az intézményszintű gyűlésen. Majd egy-két alkalommal a tanév közben (általában ünnepek előtt), amikor a csoport/gyerekek fejlődéséről, sikerekről vagy épp adódó nehézségekről számolunk be, valamint év vége előtt, amikor készülünk a tanévzárásra és értékeljük az elmúlt tanévet.

Egy másik támogató szolgáltatás, amely segít a szülőknek a gyermeknevelés során felmerülő kérdések, nehézségek, konfliktusok kezelésében, a heti **Szülői tanácsadás**. Célja, hogy a szülők magabiztosabbá váljanak a szerepükben, jobban értsék gyermekük viselkedését, és hatékonyabb nevelési eszközöket alkalmazzanak. Ezt a tevékenységet az Óvodai curriculum is előírja, heti egy alkalommal. Szabadon választunk témákat, amelyeket egy éves tervezésben tüntetünk fel. Szakkönyvekből, hiteles internetes oldalakról, cikkekből inspirálódva állítjuk össze a tervezést, majd ezeket megbeszéljük a résztvevő szülőkkel, vagy megosztjuk a közösségi média szülői csoportjaiban. Természetesen, adott helyzetek, adódó problémák átbeszélése is megtörténik ezeken a találkozókön, amikor egy gyerek vagy kisebb gyerekcsoport szüleivel találkozunk (pl. hosszan tartó reggeli sírás, nehezen leválás okainak felderítése; kisebb konfliktusba vagy épp bullying-ba keveredett gyerekek szüleivel történő megbeszélés). Az egyéni beszélgetéseken, fogadóórákon a szülők személyre szabott visszajelzést kapnak gyermekükről, vagy problémákat, kérdéseket beszélünk meg bizalmas környezetben. Mindig azt javasoljuk, hogy ezeken a fogadóórákon lehetőség szerint mindkét szülő és a napközis csoport mindkét óvónője részt vegyen.

Nagyon hasznos és jó kezdeményezésnek tarjuk a **Szülők iskolája** (Parenting) programot, amelynek célja, hogy a szülőket támogassa a gyermeknevelésben, oktatásban vagy lelki egészségük fejlesztésében. Ezek a találkozások előadásokból, workshopokból vagy tanácsadásokból állnak és mi, óvónők, tartjuk szülőknek, miután elvégeztük ezt a fajta képzést.

Egy **kötetlen szülői találkozó** remek alkalom arra, hogy a szülők egymással és az óvónőkkel nyugodt, barátságos légkörben beszélgethessenek – ez nem hivatalos értekezlet, hanem inkább egy közösségi esemény, ahol lehetőség nyílik kapcsolatépítésre, tapasztalatcserére és akár nevelési kérdések megbeszélésére is. Évente két-három alkalommal szervezünk ilyen fajta találkozót, egy kávézóban, csendesebb pubban, természetesen gyerekek nélkül, ez egy kis pihenés a mindennapi rohanásban.

Ne feledkezzünk meg az **online kapcsolattartási formákról** sem, amelyek a digitális eszközök használata révén megvalósulhatnak például zárt/privát online csoportok formájában – Facebook vagy egyéb alkalmazások: WhatsApp, Messenger stb. Ezeken a csatornákon keresztül a szülők gyorsan értesülhetnek a napi eseményekről, programok változásairól, sőt fényképeket, videókat is megoszthatunk a gyermekek mindennapjairól. Természetesen, ezeket a csoportokat az online tér szigorú szabályait betartva használjuk.

Mindennapi munkánk során tehát kapcsolatban vagyunk a szülőkkel, reggel vagy délután, illetve a szülői értekezleteken, vagy a szülői tanácsadási alkalmakkor is meg tudjuk beszélni a gyermekükkel vagy az óvodai csoporttal kapcsolatos dolgokat, problémákat, de az extracurriculáris tevékenységek, és főleg azok, amelyek távol az óvodától zajlanak, nonformális közegben, sokkal megfelelőbb alkalmat biztosítanak a jobb megismerkedésre, a szülő-óvónői kapcsolat elmélyítésére,

megerősítésére, aminek – végső soron – a gyerekek a haszonélvezői. Mindezen alkalmak során nagyon fontos néhány alapelv betartása mindkét fél részéről: kölcsönös tisztelet és bizalom, megfelelő hangnem, nyitottság a párbeszédre, folyamatos, de nem tolakodó jelenlét, hisz a cél közös: a gyermekek jólléte, boldogsága.

A gyerekekkel és szülőkkel közösen szervezett óvodai tevékenységek

Amikor egy kisgyerek elkezd óvodába járni, az nagy változást jelent egy család életében: gyereknek, szülőnek egyaránt meg kell szokni az új élethelyzetet. Az óvónőknek éppen ezért fontos szerepük van abban, hogy az átmeneti időszak zökkenőmentes legyen.

Ennek érdekében – általában minden **óvodai ciklus kezdete előtt** – egy 1-2 órás **ismerkedési foglalkozást** szoktunk szervezni, amelynek célja, hogy a gyerekek megismerkedjenek velünk meg az új környezettel. Játékos formában ismertetjük meg az óvoda szokásait, a napi rutinokat, a gyerekek felfedezhetik az új játékszereket és elindulhat az ismerkedés a többi kisgyerekkel is. A szülők is aktív szereplői ennek a találkozásnak, hiszen a jelenlétük segít csökkenteni a gyerekek szorongását, illetve ők is megnyugszanak, hogy a gyerekük jól érzi magát az új közegben. Ilyenkor próbálunk kapcsolatot építeni a szülőkkel is, hogy az egész család zökkenőmentesen át tudja vészelné az új élethelyzetet. A cél az, hogy mind a gyerekek, mind a szülők magabiztosan induljanak neki az óvodai éveknél. Tehát ez a rövid, de tartalmas találkozó fontos előkészítő lépése a gördülékeny beilleszkedésnek, ami a gyerekek számára biztonságos és pozitív élményt jelenthet az óvoda kezdete előtt.

Szerencsére, az utóbbi években-évtizedekben jelentős személetbeli változások történtek a pedagógus-szülő kapcsolata, valamint az óvodai ünnepek terén. (Podráczky – Nyitrai, 2015) Mivel a kiscsoportos gyerekeket nem tesszük ki értelmetlen fellépéseknek vagy szerepléseknek, a **különböző vallásos vagy világi ünnepeket**, amelyeket hagyományosan „szereppel” szokás megünnepelni, más módon igyekszünk emlékezetessé tenni. *Karácsonykor* például olyan „ünnepeket” szervezünk, ahol a gyerekek a szüleik mellett, vagy akár a szülők ölében ülve mondják vagy éneklék azokat a verseket és dalokat, amelyekkel erre az alkalomra készültünk. Emellett olyan **kreatív tevékenységeket** is beiktatunk, amelyekben a szülők és a gyerekek is aktívan részt vehetnek. Az évek során már kitapasztaltuk, mi az, ami beválk ezen az alkalmakon: pl. a képeslapkészítés, a szegfűszeggel díszített narancs, az egyszerű ikebanakészítés, vagy a mindenkor legnagyobb sláger, a mézeskalács-díszítés.

Ahogy haladunk az első óvodai év során, a *farsang* a következő nagyobb ünnepség, de ez manapság már nem egy kiállós-bemutatózós „száraz” szerep, hanem inkább egy **kötetlen, játékos esemény**, amelyen a gyerekek, a szülők és az óvónők is jelmezbe öltöznek. Ilyenkor rengeteg móka meg tánc vár mindenkire, igyekszünk vicces feladatokat, versenyeket is beiktatni (például fánkevő-

vagy lekváretető-verseny, pufilánckészítés, állathangok utánzása stb.), a lényeg, hogy szülők és gyerekek egyaránt jól érezzék magukat.

Anyák napjára általában **közös anya-gyermek játszást** szervezünk, amelybe az ölbeli ringatók rigmusoktól kezdve a mozgásos-énekes játékokig mindenféle tevékenység belefér. De az apukákról sem feledkezünk meg, ezért *apák napja alkalmából* általában elhívjuk őket egy **gyermekekkel közös kreatívkodásra, együtt éneklésre vagy vicces fotózkodásra**. Volt olyan év is, amikor az apukákkal közösen készítettük el az anyák napi ajándékot. A gyerekek nagyon örülnek az ilyen foglalkozásoknak, mély benyomást tesz rájuk, hogy szüleikkel közösen lehetnek hosszabb ideig az óvodában, és általában még hosszú ideig örömmel emlegetik.

Tanév végén, függetlenül attól, hogy tartunk-e ünnepélyes évvárót vagy sem (kiscsoportban ez egyáltalán nem szokás, és középcsoportban is csak akkor, ha a szülők kimondottan ragaszkodnak hozzá), **családi pikniket** szervezünk. Ezekre vagy valamelyik csoportbeli gyermek szülei ajánlják fel a helyszínt, vagy a szülőkkel közösen döntünk a helyről, ahová egy hétvégi napon elmegyünk, mindenki a saját szüleivel. Igyekszünk olyan helyet választani, ami természetközeli, illetve ahol van, amivel lefoglalni a gyerekeket. Igaz, hogy ilyenkor a program általában kötetlen, de azért szoktunk közös tevékenységeket is beiktatni: például rövid túrázás – ha olyan a helyszín, patakban tapicskolás – ha van rá lehetőség, vízipisztolyozás, kötélhúzás, mályvacukorsütés stb. Ezeken az alkalmakon a szülők beszélgetnek, megismerik egymást és barátságok szövődnek. Előfordul, hogy gulyásfőzés vagy hússütés is van a programban, ami szintén kitűnő alkalom a csapatépítésre, és arra, hogy mindenki – de főleg a gyerekek, jól érezzék magukat.

Egy óvodai ciklus következő éveiben (középcsoport és nagycsoport) számos **egyéb eseményt** is szervezünk a már említett alkalmak mellett. Például volt már „**őszi összerázóként**” *kukoricaszedés, tökfaragás, alma- és szőlőszüret* vagy *farmlátogatás*, valamint **tavaszi kiruccanóként közös fagyizás** vagy *szemétszedéssel összekötött parki séta* – hogy csak néhányat említsek. Ezek az események lehetőséget adnak arra, hogy a gyerekek szüleikkel vagy nagyszüleikkel együtt vegyenek részt rajta. Ilyenkor közösen játszunk és énekelünk, emellett kötött tevékenységeket is végzünk, mint például kukorica-, alma- vagy szemétszedés, szőlőpréselés és állatsimogatás. Természetesen bőven jut idő a szabad játékra, kötetlen időtöltésre is.

A fentiekben említett tevékenységek egy óvodai ciklus, azaz 3-4 év alatt zajlanak. Vannak visszatérő események és vannak egyszeriek. Értelemszerűen, nincs minden évben minden. Hogy éppen mit iktatunk be, sok mindentől függ: például a csoport életkorától és összetételétől, a gyerekek érdeklődésétől, vagy éppen attól, hogy milyen ötletek, javaslatok érkeznek a szülőktől.

A közös cél, tehát, hogy a gyermekek boldogok, egészségesek és sikeresek legyenek, erősíti a kapcsolatot a család és az intézmény között. A rendszeres találkozók, a folyamatos visszajelzések és a közös programok mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a gyerekek olyan közegben nőjenek fel, ahol

érik a szeretetet, törődést és támogatást. Együtt, közösen, stabil és támogató háttérrel biztosítva érhetjük el, hogy a gyerekek magabiztosan és kiegyensúlyozottan fejlődjenek. A kölcsönös együttműködésbe érdemes tehát befektetni, mert így valóban a legjobb alapot tesszük le a gyerekek számára a fejlődéshez és a boldog élethez.

Bibliográfia:

1. Podráczky Judit – Nyitrai Ágnes (2015): „Ezek a mai szülők!” – Kisgyermekkel foglalkozó pedagógusok szülőképeinek néhány jellegzetessége; in: Képzés és gyakorlat, 13. évfolyam 1-2. szám;
2. Cohen, Lawrence J. (2015): Játékos nevelés, Kulcslyuk Kiadó, Budapest;
3. <https://szuloihang.hu/k/tudasbazis/ped-szulo/>
4. <https://zalaszakszolgalat.hu/dokumentumok/szulokkal-valo-kapcsolattartas.pdf>

Képek:

